

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра філософії та соціології

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Філософія

спеціальності 012 «Дошкільна освіта», 014 «Середня освіта», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 032 «Історія та археологія» 034 «Культурологія», 035 «Філологія», 051 «Економіка», 052 «Політологія» 053 «Психологія», 054 «Соціологія», 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», 056 «Міжнародні економічні відносини», 061 «Журналістика», 073 «Менеджмент», 101 «Екологія», 124 «Системний аналіз», 227 «Фізична реабілітація», 242 «Туризм»

Автори:
к.і.н., доцент Цибулько О.С.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 7 від «19» лютого 2019 р.

ЗМІСТ

Робоча програма навчальної дисципліни	3
Опис навчальної дисципліни	5
Мета та завдання навчального курсу	7
Навчальний контент	8
Структура навчальної дисципліни	10
Індивідуальні завдання	12
Список літератури	16

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ

напряму підготовки 012 «Дошкільна освіта»
014 «Середня освіта»
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
032 «Історія та археологія»
034 «Культурологія»
035 «Філологія»
051 «Економіка»
052 «Політологія»
053 «Психологія»
054 «Соціологія»
055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
056 «Міжнародні економічні відносини»
061 «Журналістика»
073 «Менеджмент»
101 «Екологія»
124 «Системний аналіз»
227 «Фізична реабілітація»
242 «Туризм»

2018-2019 рік

Робоча програма ФІЛОСОФІЯ для студентів за напрямом підготовки

012 «Дошкільна освіта»

014 «Середня освіта»

029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

032 «Історія та археологія»

034 «Культурологія»

035 «Філологія»

051 «Економіка»

052 «Політологія»

053 «Психологія»

054 «Соціологія»

055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

056 «Міжнародні економічні відносини»

061 «Журналістика»

073 «Менеджмент»

101 «Екологія»

124 «Системний аналіз»

227 «Фізична реабілітація»

242 «Туризм»

Розробники:

Цибулько О.С., кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та соціології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії та соціології

Протокол від «19» лютого 2019 року, № 7

Завідувач кафедри філософії та соціології

Слющинський Б.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта, 0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, 0201 Культура, 0203 Гуманітарні науки, 0301 Соціально-політична науки, 0302 Міжнародні відносини, 0303 Журналістика та інформація, 0304 Право, Економіка та підприємництво, 0306 Менеджмент і адміністрування, 0401 Природничі науки, 0403 Системні науки та кібернетика, 1401 Сфера обслуговування	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність:	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3	<u>012 «Дошкільна освіта»</u> <u>014 «Середня освіта»</u> <u>029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»</u> <u>032 «Історія та археологія»</u> <u>034 «Культурологія»</u> <u>035 «Філологія»</u> <u>051 «Економіка»</u> <u>052 «Політологія»</u> <u>053 «Психологія»</u> <u>054 «Соціологія»</u> <u>055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</u> <u>056 «Міжнародні економічні відносини»</u> <u>061 «Журналістика»</u> <u>073 «Менеджмент»</u> <u>101 «Екологія»</u> <u>124 «Системний аналіз»</u> <u>227 «Фізична реабілітація»</u> <u>242 «Туризм»</u>	2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>модульне дослідження</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для	Освітньо-кваліфікаційний	20 год.	8 год.

денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 3	рівень: Бакалавр	Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-год.	-год.
		Самостійна робота	
		50 год.	68 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
		Вид контролю:	
		екзамен	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33 % (30/60)

для заочної форми навчання – 7,5 % (12/78)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування цілісних уявлень про зародження та розвиток філософського знання, а також про сучасні філософські проблеми світу, людини та суспільства.

Завдання: формування високого рівня філософської культури та раціонального мислення майбутнього бакалавра, вірного розуміння сутності сучасних світоглядних проблем, їхніх витоків і теоретичних варіантів вирішення, в також принципів та ідеалів, що формують мету, засоби та характер діяльності людини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- Історичні типи філософії, основні парадигми філософствування;
- Основні галузі філософського знання (онтологія, гносеологія, логіка, філософська антропологія, етика, естетика, соціальна філософія);
- Основні форми буття і сутність діалектики;
- Походження свідомості, форми і структура свідомості;
- Шляхи пізнання світу, функціонування знання в сучасному інформаційному просторі, особливості взаємозв'язку науки, техніки з сучасними соціальними і етичними проблемами;
- Форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок;
- Умови формування особистості, її свобода, відповідальність за збереження життя, природи, культури.

вміти:

- Обґрунтувати свою світоглядну та громадянську позицію;
- Застосувати одержані знання про вирішення професійних завдань, при розробці соціальних та екологічних проектів, організації між людських відносин;
- Науково аналізувати соціально значущі проблеми й процеси, факти і явища суспільного життя; розуміти і об'єктивно оцінювати досягнення культури, пояснювати феномен культури та цивілізації;
- Володіти методологією і методами пізнання, творчої діяльності;
- Здатність до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем, досягнення консенсусу.
-

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. АНТИЧНА ТА СЕРЕДНЬОВІЧНА ФІЛОСОФІЯ

Тема 1. Філософія в житті людини і суспільства (2 години).

Філософія та світогляд. Поняття світогляду. Типи світогляду. Філософський світогляд. Характер філософських проблем. Філософія та наука, науково та ненауково орієнтовані типи філософії. Функції філософії. Філософія та мистецтво. Філософія та релігія. Філософія та загальний соціальний та індивідуальний людський досвід. Основні типи філософських орієнтацій.

Тема 2. Філософія античного світу та Стародавнього Сходу (2 години).

Дофілософські форми світогляду. Виникнення філософії – перехід від міфологічного та повсякденного до раціонально-теоретичного світорозуміння. Грецькі філософи про першооснову, походження та загальних організуючих началах світу. Космологізм та діалектика перших мислителів. Проблема буття та небуття, кінцевого та безмежного, змінного та постійного в егейській філософії. Матеріалістичні та ідеалістичні трактовки буття. Проблеми теорії пізнання, моралі та способу життя. Соціальні та політичні ідеї античної думки. Основні філософи епохи: Анаксагор, Анаксимен, Арістотель, Геракліт, Парменід, Демокрит, Піфагор, Платон, Сократ, Фалес, Епікур.

Філософія Стародавнього Сходу: джайнізм (Індія), конфуціанство, даосизм, моїзм, легізм. Проблема буття та небуття: їхня сутність та взаємозв'язок. Людина в філософії та культурі Стародавнього Сходу.

Тема 3. Західноєвропейська філософія середніх віків та філософія епохи Відродження (2 години)

Релігійний характер середньовічної філософії. Бог як абсолютне буття. Ідеї творіння та одкровення. Проблема віра та знання. Схоластика як спосіб філософського мислення. Трактовки буття, сутності та існування. Середньовічне розуміння природи та загальносвітової картини. Специфіка середньовічної науки. Людина в середньовічній філософії, трактовка його духа, душі та тіла. Звернення до духовного світу людини на підвалинах віри; звернення до людської особистості та самосвідомості. Аскетизм як середньовічний ідеал. Основні філософи епохи: Абельяр, Августин, Боецій, Бекон Р., Оккам, Фома Аквінський.

Антропологія та гуманізм епохи Відродження. Людина як творець власної природи та долі. Культ індивідуалізму та цінностей людського життя. Свобода думки та скептицизм гуманістів Відродження, критика релігійного догматизму та аскетизму. Картина світу доби Відродження. Пантеїзм. Ідеї геліоцентризму та нескінченності Всесвіту. Політична філософія Відродження: проблема влади та насильства, політики та моралі, соціальні утопії. Основні філософії епохи: Бруно, Валла, Данте, Коперник, Никола Кузанський, Кампанелла, Леонардо да Вінчі, Макіавеллі, Монтень, Петрарка, Еразм Роттердамський.

Змістовий модуль 2. ФІЛОСОФІЯ НОВОГО ЧАСУ.

Тема 4. Філософія доби інтелектуальної та наукової революції Нового часу. (2 години)

Соціокультурні умови, теоретичні підвалини формування філософії Нового часу. Наукова революція XVII ст. проблема вивільнення розуму з позиції емпіризму та раціоналізму. Пошуки універсального методу наукового пізнання та достовірних критеріїв істини. Філософія природи, формування механістичної картини світу. Людина та природа, людина та суспільство, ідеї свободи, безмежності, розуму та людського буття. Соціально-політичні ідеї. Проблема методу в філософії Ф. Бекона, Р. Декарта. Вчення про субстанцію. Декарт. Спіноза. Лейбніц. Людина і суспільство в філософії Нового часу. Ф. Бекон, Т. Гоббс.

Тема 5. Філософія Європейського Просвітництва (2 години).

Європа напередодні буржуазних революцій, критика існуючого ладу, релігії, схоластики. Ідеї всемогутності розуму та науки. Атеїзм європейських вчених. Ідея головної ролі соціального оточення та виховання при формуванні особистості. І. Мельє, Ш. Монтеск'є. Проблема історії. Вольтер про всесвітню історію. Ідея договірного походження держави. Ж.-Ж. Руссо. Т. Гоббс.

Тема 6. Німецька класична філософія. Філософські та суспільно-політичні погляди К. Маркса (2 години).

Проблема суб'єкту та об'єкту в німецькій класичній філософії. І. Кант. Теорія пізнання Канта. Категоричний імператив. Елементи діалектики в філософії Канта. Філософія І.Г. Фіхте. Філософія Шеллінга. Система і метод філософії Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха. Проблема людини в філософії Л. Фейєрбаха, його атеїстичний гуманізм, альтруїстична мораль «релігії любові».

Умови виникнення марксизму, головні принципи та метод, матеріалістичне розуміння історії. Проблема відчуження в марксизмі. Структура суспільства. Закони суспільного розвитку. Суспільно-економічні формації. Людина і історичний процес.

Тема 7. Розвиток філософських ідей в Росії XV – XX ст. (2 години).

Наслідки татаро-монгольської навали. Культура Московського царства. Натурфілософські ідеї М.В. Ломоносова. Виникнення світської інтелігенції О. Радищев, П.Я. Чаадаєв. Російська філософія у пошуках природної та соціальної гармонії, її моральна та соціально-політична спрямованість. Проблема сенсу історії та місця і ролі Росії в мировому історичному процесі: слов'янофіли і західники О. Хомяков, І Киреевський, О. Герцен, М. Бакунін, М. Чернишевський. Філософія загальної єдності В. Соловйова. Космізм. “Філософія спільної справи” М. Федорова. К. Цюлковський про єдність людини і космосу. Проблема людини, сенсу історії, свободи та творчості у Ф. Достоевського і М. О. Бердяєва.

Змістовий модуль 3. СУЧАСНА ФІЛОСОФІЯ.

Тема 8. Позитивізм і неопозитивізм. (2 години)

Класична і неklasична філософія. Умови виникнення позитивізму. Проблеми філософії у позитивізмі. Істина та її критерії. О. Конт. Г. Спенсер. Історичні форми позитивізму. Емпіріокритицизм. Проблеми теорії пізнання. Е. Мах. Р. Авенаріус. Неопозитивізм і його школи. Логічний позитивізм, лінгвістичний аналіз, семантичний позитивізм. Б. Рассел, Л.Вітгенштейн, Р.Карнап, К. Поппер. Гносеологія неопозитивізму. Проблема верифікації. Істина в позитивізмі. Конвенціоналізм. Проблеми людини та суспільства в філософії позитивізму.

Тема 9. Філософські ідеї в психоаналізі (2 години).

Фрейдизм і неофрейдизм. Поняття свідомого і несвідомого у З.Фрейда. Структура психіки за Фрейдом. Психоаналітична онтологія людського буття. Психоаналіз і антропосоціогенез. Неофрейдизм. Проблеми душі сучасної людини. Структура і архетипи колективного несвідомого у філософії К. Юнга. Проблема “соціального характеру” і філософії Е. Фромма. Любов і агресія. Любов як найвища цінність. Свобода і відповідальність.

Тема 10. Філософія екзистенціалізму. (2 години).

Зародження екзистенціалізму. Основні ідеї та принципи. С. К'єркегор – попередник філософії екзистенціалізму. Проблема екзистенціального вибору. Вчення про три стадії життєвого шляху людини. Розвиток екзистенціалізму у XX ст. Релігійний і світський екзистенціалізм. М. Хайдеггер. Проблема буття. Ідея свободи людини в філософії Ж.-П. Сартра. Бунт, абсурд і свобода у творах А. Камю.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	п	лаб	інд	с.р.		Л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Антична та середньовічна філософія												
Тема 1. Філософія в житті людини та суспільства	9	2	2			5	8	2				6
Тема 2. Філософія античного світу та Стародавнього Сходу	9	2	2			5	9	2				7
Тема 3. Західно-європейська філософія середніх віків та філософія епохи Відродження	7	2				5	9		2			7
Разом за змістовим модулем 1	25	6	4			15	26	4	2			20
Змістовий модуль 2. Філософія Нового часу												
Тема 1. Філософія доби інтелектуальної та наукової революції Нового часу	9	2	2			5	9		2			7
Тема 2. Філософія Європейського Просвітництва	7	2				5	7					7
Тема 3. Німецька класична філософія. Філософські та суспільно-політичні погляди К. Маркса	9	2	2			5	9	2				7
Тема 4. Розвиток філософських ідей в Росії XV-XX ст.	7	2				5	7					7
Разом за змістовим модулем 2	32	8	4			20	32	2	2			28
Змістовий модуль 3. Сучасна філософія												
Тема 1. Позитивізм і неопозитивізм	7	2				5	9	2				7
Тема 2. Філософські ідеї в психоаналізі	7	2				5	6					6
Тема 3. Філософія екзистенціалізму	9	2	2			5	7					7
Разом за змістовим модулем 3	23	6	2			15	22	2				20
Усього годин	80	20	10			50	80	8	4			68
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-	10				-	-	10	
Усього годин	90	20	10		10	50	90	8	4		10	68

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
-------	------------	-----------------

1	Філософія в житті людини та суспільства	2
2	Філософія античного світу та Стародавнього Сходу	2
3	Філософія доби інтелектуальної та наукової революції Нового часу	2
4	Німецька класична філософія. Філософські та суспільно-політичні погляди К. Маркса	2
5	Філософія екзистенціалізму	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія в житті людини та суспільства	5/6
2	Філософія античного світу та Стародавнього Сходу	5/7
3	Західно-європейська філософія середніх віків та філософія епохи Відродження	5/7
4	Філософія доби інтелектуальної та наукової революції Нового часу	5/7
5	Філософія Європейського Просвітництва	5/7
6	Німецька класична філософія. Філософські та суспільно-політичні погляди К. Маркса	5/7
7	Розвиток філософських ідей в Росії XV-XX ст.	5/7
8	Позитивізм і неопозитивізм	5/7
9	Філософські ідеї в психоаналізі	5/6
10	Філософія екзистенціалізму	5/7
	Разом	50/68

9. Індивідуальні завдання

Провести модульне дослідження з філософської проблеми яка найбільше зацікавила студента в процесі вивчення за бажанням.

Вимоги щодо написання модульного дослідження з курсу філософії:

Структура роботи повинна містити наступне:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначок (за потребою);
- вступ;
- основну частину;
- висновки до кожного розділу
- загальний висновок;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

Вступ роботи повинен розкривати сутність і стан науково-практичної задачі, її актуальність, науково-практична цінність, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне - сутність проблеми. У вступі повинні бути сформульовані мета роботи та її задачі, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети, об'єкт і предмет дослідження, його методологічну основу, використані методи.

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження в загальному випадку є розробка інструментарію вирішення визначеної проблеми.

✓ Мета дослідження розкривається в задачах дослідження, що на теоретичному (методологічному, концептуальному), аналітико-прикладному (модельному, інструментальному) і практичному рівні розкривають її зміст.

Об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження - це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, яку обрано для вивчення.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Предмет дослідження визначає тему реферату.

Методологія дослідження. У вступі обов'язково визначається методологічна основа дослідження, подається перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Їхнє перерахування необхідно робити без відриву від змісту роботи, коротко і змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, і які результати дослідження при цьому отримані. Це дасть можливість переконатися в логічності і прийнятності вибору саме цих методів.

Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожен розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом обраного напрямку й обґрунтуванням застосованих методів досліджень. Наприкінці кожного розділу формулюють висновки з коротким викладом приведених у розділі наукових і практичних результатів.

У розділах основної частини приводяться:

- ✓ огляд літератури з теми роботи і вибір напрямків досліджень;
- ✓ виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- ✓ розробка прикладних результатів роботи;
- ✓ проведені теоретичні і (чи) емпіричні дослідження;
- ✓ аналіз і узагальнення результатів досліджень, включаючи аналіз ефективності впровадження (можливого впровадження).

В огляді літератури студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки по обраній проблематиці. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, студент повинен назвати ті питання, що залишилися невирішеними і, таким чином, визначити місце свого дослідження в рішенні проблеми. Бажано завершити цей розділ коротким резюме щодо необхідності проведення досліджень у даній області. Загальний обсяг огляду літератури не повинний перевищувати 20 % обсягу основної частини роботи. При викладі загальної методики й основних методів досліджень студент повинний аргументовано представити методологію дослідження і теоретично обґрунтувати напрямок вирішення визначеної проблемної ситуації. Основним теоретичним результатом даної частини дослідження повинні стати метод, методика, чи алгоритм концепція, які б сприяли досягненню мети дослідження за умови застосування механізмів їхньої реалізації, що описано у прикладній частині.

В *другому розділі*, обґрунтовується вибір напрямку дослідження, наводяться методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки, розробляється загальна методика проведення дослідження.

У *третьому розділі*, на підставі отриманих у попередньому розділі результатів, студент з вичерпною повнотою повинен викласти результати власних досліджень з висвітленням того нового, що він вносить у розробки визначених завдань. Студенту варто давати оцінку повноти рішення поставлених задач, оцінку вірогідності отриманих результатів, негативні результати, що обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень.

У висновку до роботи з філософії приводяться найбільш важливі наукові й практичні результати, отримані в роботі; указують її значення для науки і практики. Далі формулюють висновки і рекомендації щодо наукового і практичного використання отриманих результатів.

На початку висновку доцільно коротко оцінити стан питання. Далі розкриваються методи рішення поставленої в модульній роботі науково-практичної задачі, їхній практичний аналіз, порівняння з відомими рішеннями. У висновку необхідно підкреслити одержання якісних і кількісних показників, отриманих результатів, обґрунтувати їхню вірогідність, викласти рекомендації щодо їхнього використання.

Після висновку у роботі необхідно надати список літературних джерел, які використано під час проведення дослідження.

У додатки доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи:

- ✓ схеми і таблиці;
- ✓ ілюстрації допоміжного характеру;
- ✓ уривки із філософських робіт.

Модульну роботу друкують машинописним способом або за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали. Рекомендується використовувати шрифт Times New Roman, що є стандартним шрифтом MS Office, розміром 14 пт. Обсяг основного тексту роботи повинен становити 30-25 сторінок друкарського тексту.

Текст реферату необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: лівий - не менш 20 мм, правий - не менш 10 мм, верхній - не менш 20 мм, нижній - не менш 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка - чорного кольору середньої жирності. Ілюстрації можуть бути як чорно-білого, так і кольорового зображення.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) і текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервалам (24-36 пт).

Кожен розділ необхідно починати з нової сторінки.

У загальний обсяг роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці й рисунки, що цілком займають площу сторінки. Однак, усі сторінки зазначених елементів роботи підлягають нумерації на загальних підставах.

Орієнтовні теми модульних робіт

1. Філософія у пошуках власного предмету: історія і сучасність.
2. Структура і типи філософського знання: історія і сучасність.
3. Основні функції філософії: сучасні інтерпретації.
4. Філософія і наука: історичні і сучасні форми взаємодії.
5. Науковий статус філософії: різноманіття підходів.
6. Світоглядна природа філософського знання.
7. Буттєві коріння і життєвий смисл філософії.
8. Світогляд як форма самоусвідомлення людини.
9. Історичні типи світогляду: межі взаємозв'язків.
10. Міфологічний світогляд і сучасність.
11. Релігійний світогляд і сучасність.
12. Філософський світогляд: специфіка і значення у духовному житті суспільства.
13. Філософія в системі культури.
14. Філософія як "епоха виражена в думці": історія і сучасність.
15. Соціокультурні передумови виникнення і розвитку філософії.
16. Західна і Східна парадигми філософування: порівняльний аналіз.
17. Класична, некласична і посткласична парадигми філософування.
18. Екзистенціалізм і сучасна філософська антропологія про людину і її буття.
19. Філософська антропологія ХХ ст.: основні ідеї і концепції.
20. Персоналізм про людину і можливості її самоздійснення.
21. Філософія Франкфуртської школи: еволюція та евристичний потенціал.
22. Сучасні релігійні філософські концепції: основні проблеми і тенденції еволюції.
23. Сучасна західна філософія науки.
24. Прагматизм і його методологічні орієнтації.
25. Методологічні орієнтації нео- і постпозитивізму.
26. Структуралізм і постструктуралізм: пошуки методологічного оновлення.
27. Екзистенційний психоаналіз Е.Фромма: витоки і конструктивні ідеї.
28. Філософська герменевтика: генезис і сучасний стан.
29. Феноменологія: основні етапи і сучасні перспективи розвитку.

10. Методи навчання

інтерактивні лекції, доповіді на семінарських заняттях, реферати, рецензії на відповідні однокурсників, конспектування, пошук нового матеріалу у періодичних виданнях, Інтернеті і таке інше.

11. Методи контролю

поточне оцінювання на семінарських заняттях, оцінка за виконання модульних завдань, модульна контрольна робота, співбесіда під час індивідуальних завдань.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

екзамен

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
---	-------------------------------	------

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. опорні конспекти лекцій,
2. підручники та монографії,
3. тести для модульної контрольної роботи,
4. методичні рекомендації.

14. Рекомендована література

Базова

1. Абельяр П. История моих бедствий. – М., 1992
2. Аврелий Августин. Исповедь. – М., 1992
3. Андрущенко В.П. Михайличенко М.И. Сучасна соціальна філософія. – К., 1996
4. Андрущенко В.П. Социальная философия: Учебник - К., Харьков: Единорог, 2002. – 736 с.
5. Введение в философию: учебник для вузов. – В 2ч. // Под ред. И. Фролова. – М., 1989.
6. Вересаев В. Аполлон и Дионис. // Живая жизнь. – М., 1991
7. Вернадский В.и. Размышление натуралиста. – Кн. 1-2. – М., 1975-1977
8. Вишенський І. Книжка // Історія філософії України. – К., 1993
9. Волчек Е.З. Философия: Учебн. Пособие с хрестоматийними изречениями. – Минск: Интерпрессервис, Скоперспектива, 2003. – 736с.
10. Волчек Е.З. Философия: Учебн. пособие с хрестоматийными извлечениями. – Минск: Интерпрессервис, Экоперспектива, 2003. – 544с.
11. Галактионов А., Никандров Н. История русской философии. – М., 1961
12. Галеви Даниэль. Жизнь Ф. Ницше. – Рига: Спридитис, 1991
13. Гегель Г. Философия права. – М., 1990
14. Герасимчук А.А. Курс лекцій з філософії: Навч. посібн. – К.: Кид-во Європ. ун-ту, 2002. – 422с.
15. Герасимчук А.А. Курс лекцій з філософії: Навч. посібник. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 422с.
16. Гириринский В.И. Рождение античной философии: Типологический аспект. – М.: ТИД «Русское слово-РС», 2003. – 318 с.
17. Гиренок. Русские космисты. // Знание. – Сер. «Философия». – 1990. - №2
18. Гоббс Т. Левиафан. // Антология мировой философии. – Т.2. – С. 307-407
19. Горський В.С. Історія Української філософії: Курс лекцій. – К., 1996
20. Гулыга Я.В. Немецкая классическая философия в XIX в. – М., 1976
21. Гусев В. Історія західноєвропейської філософії ХУ – ХУІІІст. Курс лекцій. – К., 1994
22. Декарт Р. Начало философии. // Антология мировой философии. – Т.2. – С.231-294
23. Дереси О.Н. Человеческая подлинность. // Это человек: Антология. – М., 1995
24. Донцов Д. Націоналізм. // Історія філософії України: Хрестоматія. – К., 1993
25. Достоевский Ф.М. Братья Карамазовы. // Соч. в 15т. – Т.9. – Кн.5. - Ленинград, 1991 (Великий инквизитор).
26. Драгоманов М. Чудацькі думки про українську національну справу. // Історія філософії України: Хрестоматія. – К., 1993
27. Евлампиев И.И. История русской философии: Учебн. Пособие. – М.: Высш.шк., 2003. – 584с.
28. Замалев А.Ф., Зоц В.А. Мыслители Киевской Руси. – К., 1986
29. Замалев А.Ф. Философская мысль в средневековой Руси. – Спб., 1987
30. Звиревич В.Т. Философия древнего мира и средних веков: Учебн. Пособие. – Екатеринбург, М.: Деловая книга, Академический проект, 2002. – 384с.
31. Зотов А.Ф. Философия: Учебник. – М.: Академический проект, 2003. – 656с.
32. Зотов А.Ф., Мельвиль Ю.К. Буржуазная философия XIX – XX в. – М., 1988
33. Игнатов А. Бес и человек. // Вопросы философии. – 1993 - №4
34. Ильенков С.В. Философия и культура. – М., 1991
35. История диалектики. Немецкая классическая философия. – М., 1978
36. Іларіон Київський. Слово про закон і благодать // Історія філософії України. – К., 1993

37. Камю А. Бунтующий человек. М., 1990
38. Кант и критика чистого разума / Сочинения в 6т. – Т.3. – М., 1974
39. Кантор В.К. Западничество как проблема «русского пути» // Вопросы философии. – 1993. - №4
40. Касьянов В.В. История философии. Экзаменационные ответы – Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. – 384с.
41. Керилон В.И. Историософия А.С. Хомякова. – Знание: Серия «Философия» - №8 – 1989
42. Костомаров М. Дві руські народності // Історія філософії України: хрестоматія – К., 1993
43. Крапивницкий С.Е. Социальная философия. – Волгоград, 1995
44. Краткий очерк истории философии. – М., 1980
45. Кувакин В.А. Философия Владимира Соловьева. – М., 1988
46. Кузанский Николай. Об ученом незнании // Антология мировой философии. – В 4т. – Т.2.
47. Кузнецов М.А. Учение В. Вернадского о ноосфере: перспективы развития человечества // Вопросы философии. – 1989. - №3.
48. Кунцман П. Философия. – 9-е изд. – М.: Рыбари, 2002. – 268с.
49. Кунцман П. Философия. – 9-е изд. – М.: Рыбари, 2002. – 268с.
50. Кьеркегор З. Несчастнейший. – СПб., 1993
51. Кьеркегор З. Страх и трепет. – М., 1991
52. Левицкий С.А. Очерки по истории русской философии. – М., 1996
53. Лейбниц Г. Монадология // Антология мировой философии. – В 4т. – Т.2 – С.449-485
54. Ленин В.И. Материализм и эмпириотизм - Т.18 – С.131
55. Лихачев Д. С.Радонежский и Франциск Ассизский // Наука и религия. – 1992. - №1
56. Лосев А.Ф. Диалектика мифа. – М., 1990
57. Лосский Н.О. История русской философии. – М., 1991
58. Маркс К. К критике политической экономии. Предисловие // Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения – изд.2 – Т.13
59. Маркс К. экономическо-философская рукопись 1844г.// Маркс К., Энгельс Ф. Из ранних произведений. – С. 559-572, 585-598
60. Мережковский Д, У тихому болоті. // Історія філософії України: хрестоматія. – К., 1993
61. Мономах Володимир. Поучения // Історія філософії України: хрестоматія. – К., 1993
62. Монтескье Ш. О духе законов // Антология мировой философии. – В 4т. – Т.2 – М., С. 536-545
63. Мор Т. Утопия. // Антология мировой философии. – В 4т. – Т.2
64. Мотрошилова Н.В. Рождение и развитие философских идей. – М., 1991
65. Нарский И. Западноевропейская философия XIX века. – М., 1987
66. Ницше Ф. Антихристианин // Сумерки богов. – М., 1989
67. Ницше Ф. По ту сторону добра и зла. Вступительная статья. // Вопросы философии. – 1989. - №5
68. Ницше Ф. Так говорил Заратустра // Соч. – В 2т. – Т.2. - М., 1990
69. Огородник І.В. Філософські думки східних слов'ян: Бібліографічний словник. – К.: Парламентське видовництво, 1999. – 328с.
70. Оленич Т.С. Проблема богочеловечества и смысла жизни в русской религиозной философской антропологии конца XIX – начала XX вв. // Автореферат. – Ростов-на-Дону, 1998

71. Оленич Т.С. Проблема византизма в русской религиозной философии // Тезисы доклада на научную международную конференцию «Украина – Греция». – Мариуполь, 1996
72. Оленич Т.С. Проблема людини і Бога в російській релігійній філософії та в біблійному вченні // Наукові записки. – Т.3 – Острог, 1999
73. Оленич Т.С. Проблема человека в русской религиозной и российской философии // Материалы Первого Философского Конгресса – СПб., 1997
74. Петров В. Личность Сковороды // Философская и социологическая мысль – 1995. - №1-2, 3-4
75. Платон. Диалоги. – М., 1989
76. Поппер К. Открытое общество и его враги. – В 2т. – Т.2. – М., 1997
77. Причепій Є.М. Філософія: Посібник. – К.: Академія, 2001. – 576с.
78. Причепій Є.М. Філософія: Посібник. – К.: Академія, 2001. – 576с.
79. Проблема человека в западной философии. – М., 1988
80. Радищев А.Н. О человеке, его смертности и бессмертии // Русская философия второй половины ХУІІІ в. Хрестоматія – М., 1990
81. Рассел Б. История западной философии. В 3-х кн. – 4-е изд., стереотип. – Новосибирск: Сиб. Унив. изд-во, 2003. – 992с.
82. Реам Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. – Т.2. – СПб., 1994
83. Рикёр П. Конфликт интерпритаций. Очерк о герменевтике. – И.: КАНОН-пресс-Ц; Кучково поле, 2002. – 624 с.
84. Русский космизм: Антология философского знания // Сост. Семенов С.Г. и др. – М., 1993
85. Руссо Ж.-Ж. О происхождении неравенства // Антология мировой философии. – В 4т. – Т.2.
86. Сартр Ж. Стена / Избранные произведения – М., 1992
87. Сартр Ж. Экзистенциализм – это гуманизм // Сумерки богов – М., 1989
88. Семенова С.Г. Паладин вечности // Вопросы философии. – 1993 – №1
89. Сковорода Г. Діалог. Ім'я йому потік зміїн. // Історія філософії України: хрестоматія. – К., 1993
90. Соколов В. Европейская философия ХУ – ХУІІ в. – М., 1984
91. Соколов В.В. Средневековая философия. – М., 1989
92. Соловьев В.С. Об упадке средневекового мировоззрения. – М., 1990
93. Соловьев В.С. Чтение о богочеловечестве // Сочин. В 2т. – Т.2 – М., 1991
94. Соловьева В.С. Смысл любви. // Философия искусства и литературная критика.
95. Спиноза Б. Этика, доказанная в геометрическом порядке // Антология мировой философии. – В 4т. – Т.2.
96. Спиркин Я.Г. Основы философии // Учебное пособие для Вузов. – М., 1988
97. Страза В. Западничество и славянофильство в обратной перспективе // Вопросы философии. – 1993 - №7
98. Фарре Л. Философская антропология // Это человек: Антология. – М., 1995
99. Федоров Н. И его „философия общего дела”. – Псков, 1994
100. Философия / Под.ред. В.Н.Лавриненко. – М., 1999
101. Философия. – Ростов-на-Дону, 2000
102. Философская антропология / Б.В. Марков – СПб, 1997
103. Философская энциклопедия. – В 5т. – М., 1960-1969

Допоміжна

1. Андрущенко В.П., Михальченко М.И. Сучасна соціальна філософія. – К., 1996.
2. Антология мировой философии: В 4т. - М., 1971.
3. Аристотель. Политика. // Аристотель. - Соч. в 4т. – Т.4 – М., 1973-1983.

4. Асмус В.Ф. Античная философия. – М., 1978
5. Бекон Ф. Новый Органон. // Антология мировой философии. – Т.2. – С.192-222
6. Бердяев Н.А. Мировоззрение Достоевского. // Очерки русской философии. – Свердловск, 1991
7. Бердяев Н.А. Русская идея. // Вопросы философии. – 1990. - № 1,2
8. Бердяев Н.А. Смысл истории. – М., 1990
9. Бердяев Н.А. Смысл творчества. // Соч. – М., 1989
10. Бичко І., Бичко А. Історія філософії. – К., 2002.
11. Бичко І., Забужко О. Філософія української ідеї та її індоєвропейський контекст. – К., 1992
12. Бозций. Утешение философией. – М., 1990
13. Буржуазная философия XX ст. – М., 1974.
14. Вала Лоренцо. О наслаждении. // Антология мировой философии. – Т.2
15. Философский словарь.
 16. Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник. – К., 1993
 17. Філософія: Курс лекцій / І.Бичко. – К., 1993
 18. Франк С.Л. Ницше Ф. и этика «любви к дальнему» // Соч. – М., 1990
 19. Фрейд З. „Я” и „Оно”. // Труды ранних лет. – Т.1. - Тбилиси, 1991
 20. Фрейд З. Тотем и табу. // Там же.
 21. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности. – М., 1994
 22. Фромм Э. Бегство от свободы. – М., 1989
 23. Фромм Э. Иметь или быть? – М., 1986
 24. Фромм Э. Искусство любить. // Душа людини. – М., 1992
 25. Хайдеггер М. Відчуженість // Розмова на путівці. – М., 1991
 26. Хайдеггер М. Слова. – СПб., 1991
 27. Хайдеггер М. Що таке філософія? // Вопросы філософії. – 1993. - №8
 28. Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія. – К., 1991
 29. Хоружий С.С. После перерыва. Пути русской философии. – СПб., 1994
 30. Циолковский К.Э. Грезы о Земле и небе. – Тула, 1986
 31. Циолковский К.Э. Живая Вселенная // Вопросы философии. – 1991 - №6
 32. Шопенгауэр А. Афоризмы и максимы. – Ленинград, 1991
 33. Шопенгауэр А. Мир как воля и представление. – М., 1994
 34. Шпенглер О. Закат Европы. – Минск, 1998
 35. Эпикур. Эпикур приветствует Менекея // Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. – М., 1979
 36. Юнг К. Психологічні типи. – М., 1992
 37. Юркевич П. Серце і його значення в духовному житті людини за вченням слова Божого // Історія філософії України: хрестоматія. – К., 1993
 38. Яковлева Л.И. Хрестоматия по западной философии XVII – XVIII веков. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2003. – 784с.
 39. Ясперс К. Истоки истории и ее цель // Философия истории: хрестоматия. – М., 1998

15. Інформаційні ресурси

1. [http:// dic.academic.ru/dic.nsf/filos/230](http://dic.academic.ru/dic.nsf/filos/230)
2. irbis-nbuv.ua
3. mvd.tenet.odessa.ua